

Provkonstruktion

Provkonstruktion

Årskurs: Gymnasiet

Ämne: Svenska 1

Tema: Svenska essäer och skönlitteratur: Tomas Tranströmers och Essäistikens Utveckling

Syfte

Syftet med provet är att bedöma elevernas förmåga att läsa och analysera essäer och skönlitteratur, samt att diskutera teman, stil och betydelse i den kulturella kontexten. Provets fokus ligger på Tomas Tranströmers essäistik och dess utveckling.

Koppling till styrdokument

Centralt innehåll:

Eleverna ska läsa och analysera essäer och skönlitterära verk, med fokus på Tomas Tranströmers essäistik samt hur den utvecklades och dess stilistiska drag.

Kunskapskrav:

Eleven kan med viss säkerhet läsa och analysera essäer och skönlitteratur samt diskutera deras teman, stil och betydelse i en kulturell kontext.

Prov

Faktafrågor

1. Vad kännetecknar en essä som litterär form?

- A. Den är alltid fiktiv

- B. Den innehåller alltid en berättelse
- C. Den är subjektiv och reflekterande
- **D. Den kan vara både personlig och allmän**

2. Vilken stiltypik är ofta förknippad med Tomas Tranströmers verk?

- **A. Bilder och symbolik**
- B. Långt och komplext språk
- C. Ren dokumentär stil
- D. Satirisk ton

3. Vilket tema är centralt i Tranströmers essäistik?

- A. Urban utveckling
- **B. Natur och existentiella frågor**
- C. Krig och konflikt
- D. Teater och drama

4. Hur bidrar Tranströmers språk till atmosfären i hans verk?

- A. Genom att vara enkelt och rakt
- **B. Genom att vara rikt på metaforer och bilder**
- C. Genom att vara tekniskt och sakligt
- D. Genom att vara humoristiskt

5. Vilket av följande verk är skrivet av Tomas Tranströmer?

- A. Diktare i skuggan
- **B. Sorgegondolen**
- C. Den långa vägen
- D. Hemsöborna

6. Vad kännetecknar Tranströmers syn på världen enligt hans texter?

- **A. En reflektion över livets komplexitet**
- B. En direkt och tydlig skildring
- C. En visslek av naivitet
- D. En kritik av moderna samhällen

7. Vad innebär essäistik?

- A. En form av journalistik
- **B. En personlig och reflekterande textform**
- C. En strikt vetenskaplig studie
- D. En typ av roman

8. Vilket syfte har en essä enligt Tranströmers stil?

- **A. Att väcka tankar och känslor hos läsaren**
- B. Att informera om fakta
- C. Att underhålla på ett lättsamt sätt
- D. Att ge akademiska argument

9. I vilken typ av miljö utspelar sig ofta Tranströmers texter?

- A. Städer och industriella miljöer
- **B. Naturlandskap och stillhet**
- C. Kulturella institutioner
- D. Utlandsresor

10. Hur skulle man kunna beskriva Tranströmers ton i hans verk?

- A. Skrämmande och dystopisk
- **B. Reflekterande och filosofisk**
- C. Komisk och lättsam
- D. Teknisk och facklig

11. Vad är en gemensam symbol i Tranströmers texter?

- A. Människan som en isolerad enhet
- **B. Naturen som en spegel av känslor**
- C. Städer som livets centrum
- D. Teknikens dominans

12. Hur reflekterar Tranströmers livserfarenheter i hans bravader?

- **A. De ger en djupare dimension till hans skrivande**
- B. De är inte relevanta för hans stil
- C. De handlar endast om hans barndom
- D. De sätter en negativ ton på texterna

13. Vilken effekt har Tranströmers essäer på läsaren?

- A. De skapar en känsla av överflöd
- **B. De väcker eftertänksamhet**
- C. De uppmanar till handling
- D. De ger tydliga svar

14. Hur kan Tranströmers stil beskrivas som en del av essäistikens utveckling?

- A. Hans stil har varit väldigt traditionell
- **B. Han har bidragit med nya perspektiv och metoder**
- C. Han förändrade inte essärepresentationen
- D. Han separerade helt essäerna från skönlitteraturen

15. Vilket av följande är en viktig aspekt av Tranströmers stilistiska drag?

- A. Tydlighet och enkelhet
- **B. Användning av komplexa metaforer**
- C. Fokus på fakta och statistik
- D. Direkta påståenden

Resonerande frågor

1. Diskutera hur Tomas Tranströmers verk påverkar vår förståelse av natur och identitet. Detta ger elever möjlighet att djupdyka i ämnets relevans och aktuella teman.

2. Hur kan Tranströmers stil inspirera dagens författare och essäister? Denna fråga uppmuntrar analys av stilens utveckling och dess framtida betydelse.

3. Reflektera över skillnaderna mellan essä och andra litterära former. Genom denna reflektion kan elever visa insikt i litteraturens mångfald.

4. Analysera en specifik essä av Tranströmer utifrån dess teman, stil och språk. Eleverna får möjlighet att visa djupgående analysförmåga och konkret kunskap.

5. Hur speglar Tranströmers livserfarenheter de teman han skriver om? Denna fråga uppmuntrar en personlig och empatisk analys av författarens liv och verk.

6. Diskussion kring hur essäer kan formulera kritik av samhälle och kultur. Ger utrymme för elever att reflektera och kritiskt granska litteraturens roll.

7. Utforska ämnet existentiella frågor i Tranströmers verk och hur dessa relaterar till dagens samhälle. Eleverna uppmanas att dra paralleller till samtida frågor.

8. Vilken betydelse har jorden och naturen i Tranströmers essäer och hur kan det relateras till aktuella miljöfrågor? Frågan låter elever binda litteratur till nutida problemställningar.

Bedömning

Faktafrågor ger totalt 15 poäng, där varje korrekt svar ger 1 poäng. Resonerande frågor ger 3 poäng vardera, med möjlighet att visa djupanalys och reflektion.

För betyget E krävs minst 8 poäng totalt, för betyg C minst 12 poäng (varav minst 3 poäng från resonerande frågor), och för A minst 18 poäng (varav

minst 5 poäng från resonerande frågor).